

✠ POMHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

9. číslo

Budyšin, september 1977

Lětnik 27

Hrono za september:

Psalm 86, 12

Ja so tebi dźakuju, Knježe, mój Božo z cylej wutrobu a chwalu twoje mjeno wěcnje

Koždy z nas drje wě, što je wothlós. Jako džěci smy husto na za to kmanych městnach wótfě wołali a so wjeselachmy, hdyž wot skały abo lěsa poslednje slovo wospjetowane slyšachmy. Džensa my to drje wjace nječiniimy, a tola čakamy tež na wothlós. Mjenujcy potom, hdyž na swoje slowa abo zadžerženje někajku wotmolwu wočakujemy. Druhdy wothlós wuwostanje, a my so potom hněwamy, dokelž smy na wotmolwu čakali. Ale chcemy so tež prašec, hač slovo abo skutk druhého pola nas přeco prawy wothlós namaka. Chcemy so džensa wosebje za tym prašec, hač bože slovo a boža pomoc pola nas prawy wothlós namaka; přetož naše hrono je tajki wothlós na božu pomoc.

Někotři mjenja: Bóh tola njemóže na mój wothlós čakać, hdyž pomhał njeje! Wězo sym w nuzy byl a wočakowach božu pomoc. Ale podarmo sym čakał. Bóh mi njeje pomhał. Zo sym z nuzy wušol ma hinaše přičiny. Wšitke zjawy při mojim wumóženju móža so bjez džiwa rozjasnić — na cyle přirodne wašnjje.

Štóž tak rěči, so runa slepemu, kiž chce widžacemu barby rozjasnić. Wězo móže so wumóženje z nuzy husto na přirodne wašnjje rozklasć. Ale što je z tym prajene? Ženje to njerěka, zo Bóh za tym stać njemóže! Naše mysle, zo Bóh jenož přez džiwy skutkuje, su wopačne. Njeje Bóh tež Bóh nad zakonjemi přirody? Potajkim: Tež hdyž móžeš wšitko na přirodne wašnjje rozjasnić, móže za tym Bóh stać. Jeli wěš, kak je so tebi z nuzy pomhało, njerěka to, zo tež hižo wěš, što je pomhał.

My so prašamy: Štó je pomhał? A wěra wotmolwi: Bóh to bě. Chcemy bóle na toho hladać, kiž za wšitkim steji. Wězo njerěka to, zo Bóh nas před strachom wobwarnuje. To móže so tež stać — ale wjele bóle Bóh w nuzy pomha a nas džerži. A jeli wěmy, zo trjebamy někoho, kiž nas džerži a kotremuž móžemy so dowěrić, potom tež wěmy, zo móže to jenož něchtón być, kiž nas njezjeba — Bóh. Tak smy cyle na Boha pokazani. Tak móžemy wšitku pomoc z božich rukow wzać. Bóh nas samych njewostaji.

Jeli to spóznajemy, potom móže naš wothlós jenož džak być; a to džak w cyłym žiwjenju a džak cyleho čłowjeka. Je to džak, kiž so njewobmjezuje na někotre hodžiny tyždjenja abo na džěl našeho žiwjenja, ale džak z wutrobu, z ertom a z rukami.

Džak z wutrobu je džak, kiž z wutroby přiidže a nima wotpohlad z tym něšto dobyć. Štóž so tak džakuje, zaspěwa sebi džakne a chwalbne kěrlušje z cylej wutrobu, dokelž je to za njeho samozrozumliwje, zo so Bohu tak džakuje.

Džak z ertom je džak, kiž božu pomoc tež před druhim wuchwaluje, a so z tym Bohu zjawnje džakuje. Štóž so tak džakuje, chce druhim pokazać, kak Bóh skutkuje, ale wón tež wě,

Bohaće wuhotowany wjesny woltar w Hóznicy (Petershain) pola Niskeje

zo druhu to přeco njezrozumi. Ale zo so tola před druhim k Bohu wuznaje, je tež forma džaka.

Džak z ruku je džak, kiž so w skutkach pokazuje. Při tym je motiw skutka džakownosć. Čłowjek chce z tym swój džak wuprajic. Wězo wón so při tym za božej wolu praša a so prócuje, po nej žiwy być.

Wězo njemóže naš džak božu pomoc narunać, ale móže jenož snadne stonanje być, kaž kěrlušer spěwa:

Što sym ja čłowjek chudy,
joh' chwalić dostojnje?
Bóh sam je z kralom tudy,
ja čerwik we prošje.

Do Ciona wšak čahnu,
hdžež wěcnje bydlíc chcu;
tuž chwalbu jeho rjanu
chcu spěwać z wutrobu. (319, 7)

Albert

Magister Jan Hus

Hdyž bu 14. nalětnika 1402 — před potajkim 575 lětami — Jan Hus předar při Betlehemskej kapale, bě wón něšto přez triceći lět stary. Narodził bě so wokolo lěta 1370 w Husinecu pola Prachatic na Šumawje (Böhmerwald). W lěće 1402 bě hižom štyri lěta přednošował na Praskej uniwersiće, hdžež běše hlowa českich magistrów. Pod jeho wliwom dóstachu čěscy magistrojo na Praskej uniwersiće přewahu w lěće 1409 po Kutnohorskim dekreće, kotryž bě kral Václav IV. wudał. Jan Hus bu za rektora wuzwoleny. Před tym bě so magister Jan Hus zeznał ze spisami jendželskeho teologa Wiklifa, kotrehož mysle mějachu na njeho wulki wliw. M. Jeronym bě w Oxfordze studował a bě wottam tute knihi sobu přinjesl. Na někotrych uniwersitnych disputacijach bě je zakitał. Cyrkej wšak bórže přečiwo Wiklifowej wučbje jako kecarskej zakročil. Položenje so z tym přiwótrji, zo Praski arcybiskop w Juliju 1410 da někotre Wiklifowe knihi zjawnje spalić.

Přečiwo tomu bě Jan Hus tež z klětki Betlehemskeje kapaly protestował. Cyrkej jeho zatama, ale wón so njeboješe a předowaše dale. W swojich předowanjach šwikaše wšě zjawne a potajne njepočinki mjez duchownstwom, njebojo so nikoho a ničeho. Dokelž ani po bamžowym zakazu njebě přestal předować, bu zatamanje nad nim přiwótrjene. W lěće 1412 poda so Hus do napjateho wojowanja přečiwo bamžowym předawarjam wotputka ze swojim předowanjom w Betlehemskej kapale. Na to dóndže ke krawnym zražkam na hasach. Kral Václav IV. wuda razny zakaz wšěch krawnych ropotow. Třoch młodych rjemjeslnikow wotprawichu. Nad cylej Prahu bu wudaty interdikt, to rěka, zo so njesmědžeše žana boža služba džeržec, žadyn sakrament so wudžělic. Hus dyrbješe Prahu wopušćic a bu na bamžowy sud kazany. Hdyž bě na wsy wuswobodženy wot wšěch akademiskich winowatosćow a měješe tam trochu měrny čas, jón wužiwaše pisačo cylej rjad knihow a předowanjow.

Do Kostnic (Konstanz am Bodensee) zwolany koncil wubudži nadžiju, zo budže tam cyla Husowa naležnosć na dobre wašnjje wujednana. Hus bě 11. oktobra 1414 wotjěl. 3. nowembra dojdže do Kostnic a hižom 28. nowembra bu zajaty a do jastwa zawrjeny. Jeho winowachu kecarstwa. Dołho sej podarmo žadaše, zo by přeslyšany byl před cyłym koncilom.

Hakle započatk junija 1415 so to sta. Jemu so žana možnosť njeda, zo by so zakitał, ale prosće so wot njeho žadaše, zo by swoju cyłu wučbu za bładnu wuznal, štož Hus wotpokaza. Tak bu 6. julija 1415 zasudženy a jako kecar na ščěpowcu spaleny. Jeho popjeł rozsywachu do Rheina, zo njeby Čecham ničo wot njeho zawostało.

Magister Jan Hus bě přeni europski reformator. Wón bě swój čas přescáhnył a steješe hižom tehdom na Lutherowej liniji w tym, zo wučěše čłowjeka wotwisnosć wot Boha sameho. Wón so tak cyle na Chrystusa zložil. Wěra do Chrystusa je naše wumóženje. Swjate pismo je jemu ničeke žórlo wěry a póznača. W nim

namaka Chrystusa jako wěrnosć, puć a žiwjenje.

Husowy ideal žiwjenja bě žiwjenje we wěrnosći, proste, jednore žiwjenje, bjez luksusa, bjez bohatstwa a pychi — žiwjenje po božich zakonjch. Dokonjenje zakonja je jemu lubosć k Bohu a čłowjekam. Njeprawdosć a kriwdu njemóžeše znjesć. Tuž napisa w swojim poslednim listě, z kotrymž so ze swojeho wosadu rozžohnowaše: *Ja was prošu, zo byšće so lubowali. Njedowolće, zo dobrych potločuja. Přejće kóždemu wěrnosć.* To běchu Husowe ideje, za kotrež je w Kostnicach swoje žiwjenje dał. Wón sej z dobrým prawom zasłužił, zo bychmy jeho česćili, lubowali a tež za nim kročili. K. M.

Tuž dži a připowědaj ewangelij

Sotra Frieda Wjelic

3. Hdyž Bóh wola ...

Rozsudnu hodžinu swojeho žiwjenja nazhonich při smjertnym ložu swojeje sotry, kotraž do swojeje konfirmacije po cyle krótkej, čežkej chorosći zemrě. Hišće někotre dny do toho běchmoj wo wěrje rěčaloj, a ja, wo něšto lět starša, so dziwach hlubokim póznačam swojeje mlódsheje sotry. Wona bě w tym dale hač ja. A nětk ležeše na smjerć chora — za nas wšitkich njezrozumliwe. Nuža mojeje duše bě njesměrnje wulka. Štó móhl mi na prašenja wotmołwić? Bě to zmysł žiwjenja, ze štyrnaće lětami hižom wumrěć dyrbjěć? Štož pak mje spodziwa — tu džěše mlody, kčějacy čłowjek stróšnje a wjesele smjerći napřećiwu. Ně, to njemóžeše wumrěće mjenować. Jako paćerske džěčo bě so hač naposledk zaběrała z prašenjami wěry. Jasnje bě hišće raz wěrywuznaće prajiła. Nadobo přimny moju ruku prajo: „Ja wumru, zo bych pola Chrystusa wěčnje žiwa byla.“ Ja činjach, wo čimž sebi we wokomiku sama jasna njeběch: Ja so klaknych a ze swojeho zranjenej wutrobu prošach Knjeza, kiž bě tak mócnje do našeje swójby zapřimnył, wo wěstosć, zo sym wot njeho přiwzata, zo mje za ruku wodži, zo jónu do jeho kralestwa přińdu, hdžež žanoho mrěća wjace njebudže. — Tuta hodžina słuša do najwažnišich mojeho žiwjenja, přetož tehdom so wulkemu Bohu cyle přepodach. Jeho nětko běch. Jemu chcych swoju słabu móc wěnować. Jeho prošach, zo by mje swojeho mjena dla po prawym puću wjedł.

Wróćo hladajo dyrjbu prajić, zo běchu moje mlóde lěta z wulkej chutnosću napjelnjene. Přenja swětowa wójna mje cyle wužada. Štó dyrbjal so wo ratarstwo starać, hdyž běchu moji bratra na fronće? W tuty čas chodžach do wosadneje mlódsziny w Poršicach. Ja na to spominam, kak nam raz naš lubowany, česćeny farar Krüger praješe, zo so modli, zo by jedna z jeho wjele paćerskich holcow stupiła jako diakonisa do božeje služby. Dyrbjala ja to być? Ja však mějach hinaše plany. Njebudu raz mandželska a mać? A tola mje mysl wjace njepuści. Ze swojeho maćerju wo tym rěčach. „Moje džěčo, přemysl sej to dosć derje“, praješe mać, „hdyž pak je čí tónle

puć jasny, potom dži po nim bjez bojosće a dwělowanja a stup cyle do služby blišeho.“

To njebě žane lochke rozsudjenje. Mi so zdaše, kaž bych wujěta z měrneho přistawa won na wichorojte morjo. Přeco zaso pak sym w swojim žiwjenju nazhonila: Štóž je zwólniwy Bohu być poslušny, toho wón tež k tomu wuswobodža a wuhotuje.

Tak zastupich 5. apryla 1921 do domu diakonisow w Elbingeródze (Diakonissenmutterhaus des Deutschen Gemeinschafts-Diakonieverbandes in Elbingerode). Naš wustaw

Barbojta nazyma wabi k čichim hatam

běše tehdom w času přetworjenja, tuž mje po krótkim času pósłachu do služby džěci. Wšelke bědy a znutrřkowne wobmyslenja mějach wobstać, tak so přeco zaso znowa pruwowach, hač je mój puć prawy. Jako zaso raz Boha wo wěstosć prošach, čitach Mark. 1, 18: *Hnydom wopuščistaj swoje syće a džěštaj za nim.* Tuž so znowa rozsudžich, njehladać na zwonkownosće ani na čłowjekow, ale jenož na Boha. Wot njeho chcych jeničce wotwisna być a prošach jeho, zo by moje žiwjenje k swojeho česći wužiwał. Kak, to hišće njewědžach.

4. Linderhausen

Po někotrych lětach mje přesadžichu za wosadnu sotru do Linderhau-

sena, do lubozneje wsy w horatym kraju (Bergisches Land). Služba na wsy je wšak na wšelke wašnje cyle hinaša hač w chorowni, ale ja stejach wutrobnje rad w njej. Njezapomnita je mi tamna nóc, hdyž dyrbjach pola mrějaceho stražowac. My wědžachmy, zo je to jeho poslednja nóc. Chory ležeše we womorje. Na kósć a kožu bě wuschnył. Skoro njeznjesliwje wot njeho čěnješe. Mje čěsnješe mysl, zo dyrjbu ja mlóda sotra cyle sama w cuzym domje při mrějacych stražowac.

Njedziwajcy toho pak so podach na daloki puć. Žana žiwa duša njebě widjeć. Mała wjes ze swojimi rozbrojenymi, wotležanymi statokami bě kaž wotemrěta. Hdyž potom při ložu sedžach, so nadobo durje wotewrěchu, a zastupi starši, mjelčiwcy, pumopotacy, bjezbóžny džělaćer, kotrehož so po cyłej wsy bojachu, kotryž w samsnym domje bydleše. Blěde stróžele mje zajachu. Ale kak běch wo hańbjena, hdyž so tutón čłowjek z přecelnymi słowami poskići, ze mnu stražowac, zo njebych tak sama byla. „Derje móžu sej předstajić, zo je Wam mlódej sotře w tajkej nocy styskno“, wón přecelnje mjenješe a doda, „zo by wón we stwě znjesliwiša byla, sym sej cigary sobu přinjesl.“ Posydnjwši so zapalowaše sej jednu po druhej a dužeše wokřewjacy kur do ruma. A to cylekku nóc! Ja při tym rozmyslowach: Kak wulki je tola Bóh, zo wón z jemu cuzymi čłowjekami swojim džěčom pomha. Nazajtra so rozžohnowachmoj jako přecelaj po

dobrej rozmołwje. Mrějaceho běchmoj do božeje ruki poručiloj.

W tutej malej wsy bě čile wosadne žiwjenje. Do našejo holčaceho kruha chodžach na 60 holcow a mlódych žonow. Hišće džěnsa — po štyrceći lětach — mam wutrobne styki z tutej wsu, tak daloko hač su wobydlerjo z tamneho časa hišće žiwi. Runje wóni su mje za lěta mojeje služby w Chinje ze swojimi modlitwami podpěrali. Za to so jim z cyłaje wutroby džakuju.

Linderhausen bě poslednja stacija w domiznje. Přeco bóle mje zaběraše mysl misionstwa. Ja pak jenož z Bohom wo tym rěčach. Za džěto zwonka domizny nječujach so sylna dosć. Tak daloko hač so wědžach dopomnić, bě

mje stajnje styskanje čwělowało. Hižom jako džěco njewutrajach dolho pola džěda a wowki abo pola přiwuznych. Samo w šuli bě mje raz styskanje hrabnyło, zo domoj k mačeri čeknych. Cyle wujachlena, ale zbožowna běch, mać zaso widžec. Znutřkowne nućenje k misionstwu bu přeco sylniše, a we mni přiběraše wěstosć, zo mje Bóh runje do tuteje služby woła. W tutym času dóstach list wot našeho wustawa w Elbingerode, hač sym zwólniwa do Chiny hić. Dokelž njeběch ze žanym čłowjekom wo svojich myslach rěčala, spóznach w tym bože wobkrućenje za swój puć.

Dar k pjećdzesaćinam

Prokop Urban

Zrědka hdy je swoju žonu što tak lubował kaž farar Imiš. Poprawom ani njedosa, hdyž prajimy, zo je ju přeco, za čas cyłego žiwjenja, nutrnje lubował, zo je w njej tež w starých lětach widžal rjanosć młodeje njewjesty. Wón je z njej sprawnje živy był kóždy, kóždzički wokomik swojeho žiwjenja wot toho časa, hdyž bě sej ju jako hišće nic štyriadwacelětnu na faru do Wóslinka přiwjedł. A wona je jemu mytowała ze samsnej lubosću. Štyriaštyrceći lět staj zhromadnje přez žiwjenje štoj, štyriaštyrceći lět staj zhromadnje džělałoj. Jedyn wědžeše přeco wo kóždzičkim planu, wo kóždzičkej mysl tamneho. Hišće jako starej knjeni wón jej nošeše kwětki – wosebje w nalěcu fijałki, a wona je stajnje přijimaše z luboznej džakownosću. Wězo běchu jemu jeje narodniny kóžde lěto wažne. Wona měješe je 26. nalětnika, hdyž hižom přiroda kćeješe a tak knjezej fararjej pomhaše za swoju mandželsku namakać dar. Jeho dary však njeběchu ženje drohotne. Za to njeběchu pjenjezy, a Mila rodž. Pfuhelec však je tež nježadaše. Stajnje však wědžeše Jaroměr Imiš něšto wosebiteho, z čimž by swoju žonu zwjeselił.

Tak so bližachu pjećdzesaćiny knjenje fararki. To běše před sto lětami 1877. Popołdnju mějachu někotři z najbližich přecelow přińc, ale dopołdnja chcyštaj mandželskaj samaj swjećić. Tón raz bě to pónđzělu. Rano zahe běše na Hodžijskej farje hišće měr. W zrumnej jědzerni běštaj jenož wonaj dwaj: Imiš a jeho žena. Wón jej poda z čichim a něžnym posměwkom kwěćel fijałkow, kotrež bě sam rano zahe našćipał. Rosa na kwěćkach njebě hišće zeschlá. Lubje je wona přijima z radosću a miłym začerwnjenjom na wobliču. K tomu něšto cunich słowow zbožopřeča. Na to čišina. Kaž so zdaše, njebě knjez farar hišće na koncu ze svojim darjenjom:

„Luba“, zaklinča jeho hnuty hłós, „najkrasniši dar k džensnišemu dnjej za nas wobeju je to, štož móžu džens z wěstosću prajić. Wěm to hižom wot pjatka, ale sym to hač do džensnišeho sej schował k twojim narodninam: Lětsa změjemy přeni raz tu pola sebje w lěčnych prózdnicach serbskich ewangelskich studentow bohosłowstwa. Lětsa so přeni raz dopjelni naš són! Wšitko je dowolene, a přihotowane. Lětsa budže so na našej farje přeni raz wučić serbski předować. Ja jich w jich mačersćinje do-

„Módre wrota“ w Njeswaćidlskim parku

wuču, powědam jim wo zańdženosći našeho naroda, jim wšitko to rjeknu, štož so jim na žanej šuli prajiło njeje. Ja jich rozwučuju wo jich winowatosćach k ludej, z kotrehož su wušli.“

Imiš njemóžeše dale rěćec. Tutoho wohniwego rěčnika bě wulkosć a zbóžnosć jeho myslow zajała. Mjelco stupi k swojej žonje a ju wobja. Mila so k njemu přichili a zaplakny zbožowna.

Tule rjanu powěsć móžeše Imiš tomu čłowjekej dać, kotryž běše jemu ze wšěch najbliži – swojej žonje. Dołholětno prócowanja běchu skónčnje z wuspěchom krónowane. Na Hodžijskej farje budže homiletiski seminar za serbskich studentow. W lěće 1877 přeni raz! A tak to bě kóžde lěto hač do jeho smjerće – 20 razow. Wjele serbskich teologow je jeho seminar přešto, a mnozy z nich běchu wuznamni za serbski lud.

Jaroměr Hendrich Imiš ze swojej swěru je sej zaslužil, zo dale na jeho spominamy. Wón bě njesměrnje pilny, njesměrnje woporniwy. Wón bě nadobny farar, kotryž měješe swój lud z cyłej wutrobu lubo. Móžno však, zo budžeja jeho potomnicy hinak sudzić wo wšelkich wěcach, kotrež zdachu so jemu być wažne. Njech bě wjele z toho, štož je Imiš džělał, rěčal, pisał, wudawał, wo což je wojoował, z tamnej dobu wusko zwjazane, na jeho homiletiski seminar dyrbi kóždy čas z česćownosću, připóznaćom a radosću spominać. To běše zawěrnje jedyn z najwažnišich a nanajdobnišich zakładow znowanarodženja a wuchowanja serbskeho luda.

Imišowe žiwjenje njebě lochke. Wono bě poľne džěla, haj dračiny, sebjezapřewanja, tež njewuspěchow a bolosćow. A ta najwjetša ból jemu njebě zalutowana: Jeho žena jemu potřeča lět před nim zemře. Wón pak džělaše hač do poslednjeho zdychnjenja. Jeho wutroba přesta čepić 12. hodownika 1897. Jeho pohrjeb bě džěń do jeho 80. narodnin.

Zahe wuč so runy puć

Serbski bus

8. njeđzělu po Swjatej trojicy, 31. julija 1977, wujědžechmy rano chětro zahe w Budyšinje spominajo na tych, kiž bychy rady z nami sobu so na puć podali do Čech a do Pólskeje. Bus ze svojimi 45 městnami bě bórže wupředaty – bohužel za tych, kiž běchu so přepozdže chcyli přizjewić, Nawopak so tež wjeselimy, zo bě jězba tak wjele zajima zbudžila. My wšitcy, kotřiž smy tutón džěń zhromadnje nažiwili, budžemy dolho rady na njón spominać, njech bě so skónčil w samej lijeńcy. Hač do wobjeda však mějachmy dosć rjane wjedro.

Statne hranicy w Zhorjelcu do Pólskeje a w Zawidowje do Čech móžachmy bjez wulkeje skomdy překroćić, tuž běchmy zdypkom 9.30 hodž. w motorese w Kořenovje wysoko w Jizerskich horach, zo bychmy derje posnědali. Krajina tam je překrasna. Ale za nas bě najrjeńše nazonjenje cyłego dnja boža služba w něžnej kapałce, kotraž daloko do lubozneho kraja hlada.

Prědował bě farar Rudolf Borski z Tanwalda, duchowny Jednoty bratrskeje. Tuta Bratrska jednota je wotnožka z Ochranowa (Herrnhut) a je po charakteru bliska ewangelsko-reformowanej cyrkwi. Mnozy z nas so spodziwachu, zo bě předar bjez talara w šěrym wobleku, zo kemše njemějachu našu zwučenu liturgiju. Boža služba so zahaji ze słowom Jana 4,14. *Štož pak so teje wody napije, kotruž ja jemu dam, tomu so wěćnje pić njezechce. Ale ta woda, kotruž ja jemu dam, budže w nim studnja wody, kotraž so do wěćneho žiwjenja žórli.* Z tym bě hłowna mysl cyteje božeje služby wuprajena:

woda žiwjenja

Kěrlušje však duchowny njemóžeše pod tutym hesłom sej wubrać, přetož my běchmy někotre wupytali, kotrež mamy w serbskich spěwarskich zhromadnje z Bratrskej jednotu. Tuž spěwachmy dwurěčnje. A kak to móćnje klinčeše w małej cyrkwiće. Rjenje, tak wusko hromadže sedžeć a nutrnje Bohu Knjezej chwalbne kěrlušje spěwać.

Čitanje Jez. 55, 1–7: *Nětk pójće sem k wodze wšitcy, kotrymž chce so pić. A kotřiž pjenjez nimáće, pójće sem, kupujće a jěsće. Pójće sem a kupujće*

Krajina za Minakalom

Hanuš Härtel

bjez pjenjez a darmo, woboje wino a mloko . . .

Duša z dušu zjednočena . . . Tutón Zinsendorfwy kërluš so tak prawje derje hodžeše za naše ekumeniske kemše.

Prédowanje bě zložene na I. Mójz. 25, 11. *Po Abrahamowej smjerći požohnowa Bóh Izaaka, jeho syna. A Izaak přebywaše pola studnje Žiweho a Widzaceho.*

Prédar nas serbskich hosći jara wutrobnje witaše a nas po prédowanju prošeše wo krótkje słowo k wosadze, zo bychu našu serbsku rěč zeznali. Tuž br. sup. Wirth składnosć wuži a wospjetowaše za Serbow hłowne mysle prédowanja. — Wo wodu džeše tehdom a džensa. W pusćinje je to hišće bojazniše, ale tež pola nas njemóže žadyn dom bjez wody być. Tu pak dže wo wodu žiwjenja, wěčneho žiwjenja.

Hdže je studnja žiweje wody Pola Boha! W jeho słowje! Wo Izaaku rěka, zo přebywaše při studni. W českim teksće steji, zo tam bydliše. Njedosaħa, zo bože słowo snano njedzělu raz slyšimy, ale zo smy z božim słowom žiwi. Wo Boze so praji, zo je žiwy a widžacy. Jězusa Chrystusa je nam slubił: Ja sym pola was wšitke dny hač do kónca swěta. Bóh nas widzi. Před nim ničo potajne njewostanje. Hdy bych křidla rańšich zerjow měł a lečał hač k najdalšim morjam. Bóh by tež tam byl. Jeho ruka by nas tež tam dźeržała. Tuž njespytajmy, jemu čekać, ale choďmy wjele bóle k njemu jako k studni wody žiwjenja. Hdyž smy zakorjenjeni při studni, njewuschnjemy. Njeh je naša cyła wokolina sucha, snano samo naša swójba. Hdyž pak moje kórjenje sahaja hač k wodze, nihdy njewuschnu.

Wutrobnje so z wosadnym duchownym a z wosadu rozžoňowachmy. Bóh ma swój lud wšudze. We wjele jazykach so jeho ewangelij připowěda. Na wšelke wasnje so boža služba swjeći. Naša starosć njeh je, zo by so wšo stało we wěrnosći a w Chrystusowym duchu.

Nimo Křižlic, hdžež běchu serbscy fararjo před dwěmaj lětomaj zhromadnje jedyn tydžeň bydliłi, jědzehmy horje do Krkonošow. Ach, je to tam rjana krajina! Dowjeselić so njemóžachmy. We Vitkovicach nas luby česki bratr Symonek serbsce powita.

Wón bě za čas wójny w Pančicach za pjekarskeho a bě sebi serbsku žonu sobu do Cech wzał. Šymonek mać džensa hišće serbsku drastu nosy.

Škoda! Doniž wobjedowachmy, bě so do dešćika dało, a cyłe popołdnjo so kidaše kaž z kanami. W busu wšak pod suchim sedźachmy a móžachmy sej wjele powědać.

Zarěč. Z nowin zhonichmy, zo so bórže přenese Zarěčanski wětrnik do bliskosće Chasowa. Knjeni Grohmannowa rodž. Rychtarjec so wě dopomnić, kak je jejny nan hišće na mlynje mlěl. W poslednjeje wójnje bu wětrnik chětro čezko wobškodženy, ale rjenje jón zaso wuporjedźichu, wězo nic tak dokładnje, zo by so znowa wjerčał a džělał. Rad wučerjo jón ze šulskimi džěćimi wopytowachu a wobsedzěrka přecelnje mlyn pokazowaše a wědžeše wjele zajimaweho powědać. Njeswačidlska wosada je tak někotry rjany swójbny swjedžeň při Zarěčanskim wětrniku wuhotowala.

Wětrnik budže na nowym městnje blisko drohi Budyšin—Wojericy cyle wěšće rjane wobohaćenje našeje krajiny. Nadžijomnje budžeja so potom jeho hoberske wokřidła tež zaso wjerćeć.

**Hrozne słowo přehraje;
dobre słowo dobudže**

Wěr do Chrystusa

Kóždy čłowjek ma swoje čezke časy. Druhdy so jemu zda, zo je na kóncu swoich mocow a njemóže zawěrnje dale. Jemu so zda, zo tu dospolnje samlutki steji, a tupa rezignacija pjelni jeho wutrobu. Wutrobu, nic dušu! Ta so wobara, woła, pyta. Čłowjekej so zda, zo nchtó njewotmołwi na jeho wołanje. Nihdže njenamaka čoplu ruku, kotraž by jeho přecelnje wjedla wusku šćežku nad hlubinu do praweho žiwjenja.

W tajkim stysknym a za njeho čezkim času zaklinča w jeho duši znowa tony sylneje, njepowalneje wěry. Wěry, kotraž kóždeho we wodze so podnurraceho čłowjeka staji znowa na kruty brjón a jeho schilenu hłowu zruna. Zwón wěry je znowa zaslyšał a jeho wutroba so zaso zhraba.

Ze zlotym pismom je do jeho duše zapisane słowo: **Wěr do Knjeza Jězusa Chrystusa, tak budžeš ty a twój dom z bóžny. Hdyž tutón zwón w tebi zaklinči, hładaž, zo mójnje zwoni — tež twój cylej wokolinje.**

K. M.

Ž wosadow

Serbske bože služby
w septembru 1977

4. 9. — 13. njeđzela po Swjatej trojicy Budestecy 14 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
Budyšin 8.30 hodž. kemše
Rakecy 8.30 hodž. kemše (sup. Wirth)
11. 9. — 14. njeđzela po Swjatej trojicy Njeswačidlo 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
12. 9. Hodžij 9 hodž. kermušne kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
18. 9. — 15. njeđzela po Swjatej trojicy Budyšink 10 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
Huska 16 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar Bauer)
Poršicy 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
25. 9. — 16. njeđzela po Swjatej trojicy Bart 8.30 hodž. kemše (farar Albert z Hrodzišća)
Hrodzišćo 10 hodž. kemše (wosadny farar Albert)
Minakał 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (wosadny farar Feustel)

2. 10. — 17. njeđzela po Swjatej trojicy Budestecy 14 hodž. kemše ze spowědžu (farar Lazar-Bukečanski)
Budyšin-Michałska 8.30 kemše
Klukš 8.30 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)
Połpica 10 hodž. kemše ze spowědžu (sup. Wirth)

Budyšin-Michałska wosada. Farar Pawoł Albert je bohužel schorjeł a njebudže drje mój 4. septembra serbsce předować. W „Nowej dobje“ chcemy wozjewić, što budže jeho zastupować. Bóh Knjez chcył br. Albert dać bórže a cyle wotchorić.

Minakał. Wosada swjeći 4. póżnjena swój žnjowodžakny swjedžeň. Pišćełe dyrba so znowa přehladać a wuporjedźić. Po wójnje so nowe, dokelž běchu stare přez wójnu škodowale.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za měsac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadyje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: Serbski superintendent na wust. Gerhard Wirth w Budyšinje—Třělanach. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiśc: Nowa Doba, čišćernja Domowiny III-4-9-1287